

ปัญญาเกิด

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๔

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ข้อ ๕๖๑. มันไม่มี

ข้อ ๕๖๒. ไม่มี

มันเป็นข้อ ๕๖๓.

ถาม : ๕๖๓. เรื่อง “ทำถูกวิธีหรือไม่”

ในอดีต เวลาเดินจงกรม นั่งสมาธิ จิตจะไม่สงบ คิดแต่เรื่องต่างๆ แต่พยายามหาวิธีต่างๆ แต่ในขณะนี้ข้าพเจ้าใช้วิธีเปิดคำเทศน์ของหลวงตา แล้วนั่งสมาธิและเดินจงกรม และเพิ่มขึ้นในเวลาขับรถไปทำงาน ในขณะนี้เวลานั่งสมาธิเพียงแค่หลับตา และคลุมหายใจตลอดเวลา ข้าพเจ้ามีความสุขมาก และรู้สึกว่าไม่อยากให้ช่วงเวลานี้ผ่านไปเลย และสามารถเดินจงกรมได้มากขึ้นกว่าเดิม และพยายามให้มีพุทธโศกตลอดเวลา ไม่ทิ้งคำว่าพุทธโศกเพื่อให้จิตมีกำลัง

ตอนแรกๆ ก็สงสัยมากๆ แต่เมื่อทำตลอดเวลาแล้ว ถึงรู้ว่าจิตมีกำลังเป็นอย่างไร เมื่อครั้งหลับตาและคลุมหายใจ จิตสงบขึ้นมาทันที และอยากแต่จะทำอย่างนี้ตลอดเวลา

คำถาม!

๑. ข้าพเจ้าทำถูกวิธีหรือไม่

๒. และทำอะไรต่อไปเพื่อความก้าวหน้า

หลวงพ่ : เขาบอกแต่เดิมเขาทำแล้วมันไม่ได้ผล แล้วก็ฟังเทศน์หลวงตา เปิดเทศน์หลวงตา แล้วก็กำหนดตาม แล้วก็กำหนดพุทโธ พุทโธ พอจิตมันดีขึ้น นี่ปัจฉิมัตถ์ สันติภูมิจึง

ปัจฉิมัตถ์หมายถึงว่าเราจะรู้เอง เห็นเอง เวลาเราภาวนาแล้วถ้ามันไม่ได้ผล เห็นใหม่ เหมือนลงทุนแล้วขาดทุน ทำงาน ทำการค้าแล้วขาดทุนๆ ทุกคนก็เบื่อ ทุกคนทำการค้าแล้วมันขาดทุนตลอดใครจะทำไหวล่ะ? แต่ถ้าทำแล้วเราหาเหตุผลผลนะ เวลาทำแล้วมันก็เริ่มจากขาดทุนแล้วเราก็มักมีกำไรบ้าง อะไรบ้าง นี่เวลาทำขึ้นมาแล้วมีความสุขมาก มีความสุขมาก

ปฏิบัติแล้วมันต้องมีความสุขสิ แต่! แต่ก่อนที่จะมีความสุขมันต้องถูกต้อง ถ้าไม่ถูกต้องนะมันเป็นแบบว่ากึ่งๆ เป็นกึ่งๆ ก็เหมือนทางโลก ทางโลก เห็นใหม่ เวลาเขาสุขเขาทุกข์กัน มันก็คือสุข ทุกข์แบบโลกเขา แต่ถ้าเป็นทางธรรมนะ เวลาสุขขึ้นมาเนี่ยมันสุขเหนือโลกนะ หลวงตาบอกว่า

“ใครทำสมาธิได้หนหนึ่ง แล้วไม่เคยทำได้อีกเลย สิ่งที่ทำได้นั้นมันจะฝังหัวใจไปตลอดชีวิต มันฝังไปกับเราเลย” เห็นไหม

นี่ก็เหมือนกัน เวลามันเป็นขึ้นมาเนี่ยสุขมาก สุขมาก นี่ปัจฉิมัตถ์ แล้วมันยืนยันกับเราไง พระกรรมฐานเรา ครูบาอาจารย์ของเรา เวลาปฏิบัติไปแล้ว เวลาผลนั้นมันฝังหัวใจเนี่ยมันฝังใจแล้วมันจะรู้ของมัน แต่เวลาถ้าเป็นการบอกเล่า เป็นการเราฟังมา มันถึงเลสงสัย มันกึ่งๆ ไปตลอด แต่เมื่อใดเราได้สัมผัสแล้วนะ อันนั้นล่ะเรารู้ได้ แล้วมันจะฝังใจเราไปตลอดไป

ฉะนั้น เราจะย้อนกลับไปว่า “ทำถูกวิธีไหม?”

ถูกวิธี เห็นไหม ๑. มีความสุข ๒. มีกำลัง คำว่ามีกำลังนี่นะ จิตมันสงบแล้วเวลาออกพิจารณาไป มีคที่มันคมกล้าดี มันจะไปสับ ไปฟันอะไร มันจะได้ประโยชน์ มีคเรานี้ นะเหมือนกับท่อนไม้ ไปสับ ไปฟันอะไรมันก็ฟันไม่เข้า มันเป็นอะไรล่ะ? น่าคิดนะ

ศีล สมาธิ ปัญญา.. จิตที่ได้เป็นสมาธิ ได้รักษาดีแล้วเหมือนมีคที่มันคม มีคเครื่องมือของเรามันสมบูรณ์ ไปใช้ทำอะไรมันก็ได้ประโยชน์ เครื่องมือของเราขาดตก

บกพร่อง แต่มันก็มี มันก็มี.. เราบอกว่ามี โดยปกติสามัญสำนึกนี้ คนมีสมาธินะ คนขาดสมาธิคือคนบ้า คนบ้าเท่านั้นขาดสมาธิ คนของเราเรามีสมาธิ แต่เป็นสมาธิของปุถุชน ใจ เป็นสมาธิของมนุษย์

คูติเด็กเล็ก ๆ เขาบอกว่าเด็กสมาธิสั้น สมาธิยาว สมาธิสั้นเราต้องดูแลเขา เพราะเขาควบคุมตัวเองไม่ได้ สมาธิปกติ เด็กควบคุมได้ เห็นไหม เด็กก็มีสมาธิ ที่นี้สมาธิ มันมีของมันอยู่แล้ว ฉะนั้น พอเราบอกว่าเราไม่มีสมาธิ ไม่มีสมาธิ.. สมาธิมันมีอยู่แล้ว แต่! แต่มันไม่พอใช้ใจ มันจะใช้ให้เป็นอริยทรัพย์ ใช้ให้มันเกิดปัญญาขึ้นมา มันไม่เกิดตามความเป็นจริง

มันก็มีอยู่ สมาธินี้มีอยู่ แต่มีพอเพียงความเป็นมนุษย์เท่านั้นเอง แต่เวลาเราปฏิบัติขึ้นไป เห็นไหม เวลาปฏิบัติมันเป็นอริยทรัพย์ อริยทรัพย์นะ มนุษย์เป็นผู้รู้ จิตใจนี้เป็นผู้รู้ เราต้องทำสมาธิให้มันมากขึ้นไปกว่านี้ พอสมาธิมากไปกว่านี้ ความคิดลึกซึ้งมากกว่านี้ ความคิดมันจะกินเข้าไปในเนื้อใจเลย มันเข้าไปสัมผัสความรู้สึกเลย แล้วมันถอดมัน ถอนนะ มันมหัศจรรย์ มหัศจรรย์จนรู้ว่าอะไรเกิด อะไรตาย

เวลาเกิด ปฏิสนธิจิตมันปฏิสนธิเข้าไปในไข่ของมารดาได้อย่างไร? มันเป็นโอปปาติกะ ไปเกิดเป็นเทวดา อินทร์ พรหมได้อย่างไร? มันเกิดนรกอเวจีนี่มันไปอย่างไร? เวลามันรู้ ภูษณานั้นนะ รู้ว่าอะไรมาเกิด แล้วอยู่อย่างไร แล้วแก้ไขอย่างไร แล้วเวลามันตายตายอย่างไร?

ถ้ามันมีกิเลสอยู่นะ เวลามันตาย เห็นไหม จิตของมันหมดอายุขัยใช้ใหม่ เวรกรรมมันถึงที่สุด ร่างกายมันเจ็บไข้ได้ป่วยจนทนไม่ได้ จิตมันก็ออกจากร่างไป เวลามันออกมันออกมาอย่างไร? ออกมาแล้วมันเป็นโอปปาติกะอย่างไร? ออกมาแล้วมันเสวยภพอย่างไร? มันรู้ มันเห็นไปหมดแหละ

ถ้าเราปฏิบัติไปแล้วนี่มันจะรู้ จะเห็นของมัน นี่เวลาปัญญาที่มันเกิดจากสมาธิ ใจ สติ สมาธิ ปัญญา.. แต่ถ้าปัญญาเกิดจากสามัญสำนึก ปัญญาเกิดจากปุถุชน เขาเรียกโลกีย์ปัญญา เพราะจิตนี้มันมีวิชาอยู่ จิตนี้มันมีวิชา มีเจ้าอำนาจบาตรใหญ่อยู่ในหัวใจ มันคิดอยู่ได้อำนาจของเจ้าอำนาจบาตรใหญ่ มันก็คิด เห็นไหม

ศึกษารรณะของพระพุทธเจ้าก็เป็นธรรมะของพระพุทธเจ้าไม่ใช่ของเรา ถ้าเป็นของเราเราต้องเข้าใจ ถ้าเป็นของเราเราไม่ต้องสงสัย นี่มันไม่ใช่ของเรา เป็นของพระพุทธเจ้า แต่ขนาดของพระพุทธเจ้านะ ศึกษาแล้วยังทิ้งเลย โอ้โฮ! โอ้โฮ! นะ แล้วก็มีความสุข เห็นไหม เพราะเหตุและผลมันลงตัวใจ

นี่เหตุและผลคือธรรม เหตุของพระพุทธเจ้ามันไปแก้ปมในใจ พอแก้เสร็จมันก็เออ.. ไซ้! เออ.. ไซ้! แล้วเป็นธรรมใหม่ละ? เป็นธรรมหรือเปล่าละ? เป็นธรรมทำไมสงสัยละ? เออ.. ไซ้! แต่ไซ้เรื่องอะไรละ? เออ.. ยังงอยู่

ไซ้ละ แต่ไซ้ก็ยังงอยู่ ยังงไปเรื่อยๆ แต่ถ้ามันเข้ามาแก้ของเราเองนะ มันเป็นเรื่องอริยทรัพย์ มันเป็นเรื่องของเรา มันเป็นเรื่องสมาธิ ปัญญา ปัญญา มันเกิดจากเรา พอมันถอดมันถอนนะ เออ.. ไซ้ มันถอดมันถอนนะ ถอนรากถอนโคนเลยนะ โอ๊ย.. มันดึงออกมาจากหัวใจเลย เออ.. อย่างนี้สิ! แล้วอย่างนี้แล้วนะ นี่นักศึกษาแพทย์ฝึกงานจบแล้วจะเป็นอาจารย์สอนนิสิตแพทย์ก็ได้ จะเป็นหมอรักษาคนไข้ก็ได้

จิตที่มีสติ สมาธิ ปัญญาเกิดขึ้นมาในหัวใจ จนมันแก้ไขใจมันแล้ว ตัวมันเองมันก็รู้ตัวมันเองด้วย มันจะสอนใครมันก็สอนได้ด้วย มันทำอะไรมันก็ทำได้ด้วย แต่ถ้ามันไม่ใช่ซะ ศึกษารรณะของพระพุทธเจ้านะ อืม.. ไซ้แต่ง ให้สอน เอ๊ะ.. สอนก็ไม่แน่ใจนะ สอนไปเดี๋ยวก็ผิดนะ ตัวเองก็ยังกล้าๆ อยู่ แล้วใครจะไปสอนใคร? เห็นไหม นี่เขาเรียก “โลกีย์ปัญญา” ปัญญาเกิดจากการศึกษา แต่มันก็ต้องเริ่มจากตรงนี้ จากการศึกษาเข้ามา

นี่เขาพูดถึงว่า “ถูกวิธีไหม?”

โอ้โฮ.. พูดยาวเลย เพราะ! เพราะเวลามันเป็นปัจเจกตั้งนี่มันสะท้อนใจ ปัจเจกตั้งเวลาเกิดมันรู้ เวลาคนปฏิบัติมันเป็นอย่างนี้ นี่เขาถามว่า..

ถาม : ข้อ ๑. ข้าพเจ้าทำถูกวิธีหรือไม่

หลวงพ่ : ถ้าทำถูกวิธีนะ เราตั้งสติไว้แล้วกำหนดพุทโธไว้ เราอ้างหลวงตาประจำ เพราะหลวงตาสอนเรามา หลวงตาบอกว่า

“มีสติอยู่กับพุทโธไม่เสีย ใครอยู่กับพุทโธ จิตนั้นไม่เสียเด็ดขาด”

อยู่กับสติ อยู่กับพุทโชนี่ไม่เสีย รับประกันว่าไม่เสีย เราเกาะไว้ เกาะพุทโธ พุทโธ ไว้ ถ้าเกาะไว้โดยไม่ทิ้งนะ เหมือนเราทำหน้าที่การงานของเรา ทำได้ถูกต้องตามวิธีนะ ทำไปนี่งานมันเสร็จ พองานมันเสร็จจะทำอะไรต่อ?

พุทโธ พุทโธ พุทโธจนจิตมันสงบเข้ามานี่มันพุทโธไม่ได้ มันนึกไม่ได้ เพราะมันเข้าสู่ตัวมันเองแล้ว พอมันเข้าสู่ตัวมันเอง มันพุทโธไม่ได้มันก็เป็นตัวมันเอง มันจะเสียหายไปไหน? พอมันคลายตัวออกมามันก็คิดได้ คิดได้ก็พุทโธต่อ เห็นไหม ถ้าไม่ทิ้งสติ ไม่ทิ้งพุทโธ ไม่เสีย รับประกันว่าไม่เสีย แต่พวกเรานี่พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ หลับไปเลยนะ พุทโธหาย พุทโธไม่ได้ เราก็จะบอกว่า

“สมมุติว่าพุทโธได้ไหม?”

“ได้ค่ะ! ถ้าสมมุตินะ ถ้าจริงๆ ไม่ได้ ไม่ได้”

เพราะมันปฏิเสธไง มันอยากได้มรรค ได้ผล มันอยากให้เป็นไปนะ มันบอกว่า พุทโธไม่ได้ พุทโธไม่ได้ พุทโธไม่ได้ แล้วถ้าสมมุติว่าพุทโธได้ไหม? ได้ค่ะ ถ้าสมมุติได้นะ แต่พุทโธจริงๆ ไม่ได้ เพราะมันกลัวมันเสียหน้า กิเลสมันกลัวเสียหน้า กลัวรู้ทันมัน มันจะบอกว่าพุทโธไม่ได้ พุทโธไม่ได้ พุทโธไม่ได้

พุทโธไม่ได้แล้วมันพูดได้อย่างไรล่ะ? พุทโธไม่ได้มันคิดได้อย่างไรล่ะ? คิดก็พุทโธนั่นแหละ.. พุทโธได้! แต่มันไม่ยอมพุทโธ แล้วมันอ้างเล่ห์ว่าพุทโธไม่ได้ ฉะนั้น ถ้าเราเกาะพุทโธไว้ เกาะพุทโธไว้นะ แล้วพุทโธไปเรื่อยๆ เวลาเป็นจริงนี่มันเป็นของมันเอง เป็นจริงๆ แล้วพุทโธไม่ได้จริงๆ

“พุทโธได้ไหม?”

“ไม่ได้!”

“ไม่ได้ ทำไมถึงไม่ได้ล่ะ?”

“ก็มันพุทโธไม่ได้ มันรู้ตัวมันเองชัดเจนเลย”

ไม่ได้มันก็มีเหตุผล ทำไมถึงพุทโธไม่ได้ ไม่ได้ก็มันหัดตัวเข้ามาเป็นตัวมันเอง มันไม่ออกรู้มันจะพุทโธได้อย่างไร? เออ.. เห็นไหม ถ้ามันไม่ได้ ทำไมถึงไม่ได้? แล้วไม่ได้เพราะอะไร? มันอธิบายได้หมดเลย ถ้าใครพุทโธไม่ได้นะ มันบอกได้เลย “พุทโธไม่ได้!”

“ไม่ได้เพราะอะไร?”

“ไม่ได้เพราะอย่างนั้น อย่างนั้น”

นี่บอกพุทโธไม่ได้ ถ้าสมมุติละ? เออ.. สมมุติได้ สมมุติได้ นี่มันหลอกตัวเอง เห็นไหม ฉะนั้น ถ้าไม่ทิ้งพุทโธนะ ขยับไป เพียงแต่พวกเราจินตนาการไป แล้วเราคาดหมายไป แล้วเราได้ศึกษาสภาวะสังคม สภาวะแวดล้อมนะ เขาบอกพุทโธมันจะต้องหายไป นี่เราคาดการณ์กันไป แล้วเราอยากให้เป็นแบบนั้น เราก็สร้างจินตนาการว่าพุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธแล้วก็กลับไปเลย นี่เขาเรียกว่าตกแก้วหายไปเลย

แต่ถ้าพุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธนะ มันลงขนาดไหนนะมันชัดของมัน ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ มันจะพุทโธไม่ได้เลย พุทโธไม่ได้แต่ตานี้ใส สักแต่ว่ารู้ นี่รู้แจ่มชัดมากเลย พุทโธไม่ได้เลย แต่ผู้รู้แจ่มชัดเลย นี่แหละของจริง

“พุทโธได้ไหม?”

“ไม่ได้”

“แล้วผู้รู้ละ?”

“ผู้รู้ก็หายไปแล้ว กลับสบายเลย”

อย่างนั้น เห็นไหม นี่มีฉากกับสัมมา การปฏิบัติมีถูกและผิดมาคู่กันไป ฉะนั้น เราต้องทบทวนตัวเราเอง เขาถามว่า “ถูกไหม?”

ถูก! ถูกแล้วทำต่อเนื่องไป

ถาม : ข้อ ๒. ทำอย่างไรต่อไปเพื่อให้ก้าวหน้า

หลวงพ่ : เพื่อให้ก้าวหน้า ทำความสงบของใจ พอใจสงบแล้วจะออกหัดใช้ปัญญา พอจิตมันสงบ จิตมันโล่ง โกงนี่ฝึกใช้ปัญญา ฝึกใช้ปัญญาคือออกมาตรีกในธรรม ออกมาตรีกในชีวิตประจำวันนี่แหละ แล้วพอกลับไปพุทโธมันสะดวกขึ้น เพราะถ้าเราพุทโธ พุทโธ พุทโธใช่ไหม? มีคนี่เรารู้แล้วคนแล้ว เรารู้ว่าคนหรือไม่คน เรารู้ว่าคน แต่ไม่รู้ว่ามันใช้ประโยชน์ได้หรือ ใช้ประโยชน์ไม่ได้ เราลองไปฟังอะไรดู เห็นไหม ใช้ประโยชน์

นี่ก็เหมือนกัน พอพุทโธ พุทโธ จิตมันสงบแล้วมัน โล่ง มันสบายใจ ก็ใช้ปัญญาดู ใช้ปัญญา ก็เหมือนเอามือไปหัดฟัน หัดทำครัว หัดใช้ประโยชน์ พอมันเห็น โอ้โฮ.. คนเนาะ คนกริบเลยอย่างนี้ มันยังคิด ยังมีปัญญากลับมา แต่ถ้ามันคิดออกไปนะ เวลาไปฟันแล้วฟันไม่เข้าเลย เอามือไปฟันนะ ฟันหมูไปนี่หมูเหล็กหมดเลยไม่ขาด โอ้โฮ เอ๊ะ.. คนทำไมคนมันเป็นอย่างนี้ล่ะ? เห็นไหม

พอเราพุทโธ พุทโธ พุทโธ พอใช้ปัญญานี้แสดงว่าพุทโธมันไม่จริง มีคนเรามาไม่จริง สมาธิเราไม่ป็นสมาธิจริงๆ ถ้าสมาธิเราป็นสมาธิจริงๆ นะ มีคนคนกล้านะ เวลาเดือนหมู อู้อู้อู.. หมูนี้สวยมาก ขาดออกมาสวยมากเลย ถ้าสมาธิดี พอพิจารณาไปแล้วมันจะปล่อยวางโล่งไปหมด เห็นไหม พิจารณาเรื่องกาย กายก็ไม่ใช่เรา พิจารณาเรื่องเวทนา เวทนานี้ก็โง่ไปรู้มันเอง พิจารณาเรื่องธรรม โอ้โฮ.. ธรรมะกระจ่างแจ้ง

นี่มันคนกล้า คนกล้ามันพิจารณาสิ่งใดไปมันจะปล่อยวาง ด้วยอำนาจของสมาธิ ด้วยอำนาจของปัญญา มันทะลุทะลวงเข้าไป มันปล่อยหมดๆ มีคนได้ใช้ มีคนคนๆ แล่ไก่ แล่ปลา อู้อู้อู.. ปลาสวยมากเลย โอ้โฮ.. สมาธิเราใช้ได้ แต่อย่าเพลินนะ มีคนใช้แล้วมันต้องท้อป็นธรรมดา ปัญญาพอใช้แล้วจิตมันต้องถอยป็นธรรมดา มันเจริญแล้วเสื่อม

การใช้สอย เงินทองใช้แล้วต้องพร่องป็นธรรมดา สมาธิออกไปฝึกใช้ปัญญาแล้วมันต้องถอยค่าลงป็นธรรมดา ต้องกลับมาพุทโธอีก พอมีคนเรามาแล้วใช่ไหม? คนเพราะเหตุใด คนแล้วเราใช้พุทโธใช่ไหม นี่เราก็กกลับมาพุทโธ เรามาลับมีดอีก เราก็ไปแต่ไปทำของเราอีก นี่ฝึกใช้ปัญญา

นี่พูดถึงว่า “จะทำอย่างไรต่อไปให้ก้าวหน้า”

ถ้าพุทธโศ พุทธโศจิตก็เข้าไปสงบ เข้าไปพัก นี่มีดเรารักษาดีแล้วเราก็ต้องลองใช้ดู ต้องใช้ ถ้าไม่ใช้จะรู้ได้อย่างไรว่าคมหรือไม่คม เราก็ว่าคมนั้นแหละ แต่เวลาเอาไปใช้ แล้วนะมันสับอะไรไม่เข้าเลย มันคมไม่จริงใจ ถ้าคมจริงนี่ฝีกอย่างนี้ ฝีกไปแล้วมันจะเจริญก้าวหน้า เจริญก้าวหน้าเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไปนะ

ข้อ ๕๖๔. ไม่มี

ถาม : ๕๖๕. เรื่อง “การคิดแบบนี้ คือการคิดแบบวิปัสสนาใช่หรือไม่”

กราบนมัสการหลวงพ่อกับ ผมเดินจงกรม นึกพุทธโศซัดๆ ตามรู้ลมหายใจซัดๆ แล้วผมก็เห็นจิตที่นึกพุทธโศสงบนิ่ง ตั้งมั่นชัดเจนขึ้นมาในใจ แต่อารมณ์ในใจมันเคลื่อนไหวพลั่วไปพลั่วมา แล้วผมก็คิดขึ้นมาว่า “หลังจากที่เราตายแล้ว ร่างกายของเราจะกลายเป็นดิน” อารมณ์ในใจที่เห็นอยู่นี้ก็จะหายไป มันก็หมายความว่าอารมณ์ในใจเป็นสิ่งที่ไม่มีตัวตน

พอผมคิดมาถึงตรงนี้ ผมก็มีไอเดียผุดขึ้นมาว่า

“ก็ในเมื่ออารมณ์เป็นสิ่งที่ไม่มีตัวตน เราก็ไม่ต้องทำตามความอยากของอารมณ์ก็ได้เนี่ย อารมณ์มันไม่มีตัวตนแล้วมันจะบังคับเราได้อย่างไร? ถ้าเราไม่ทำตามมัน มันก็ทำอะไรเราไม่ได้อยู่ดี แล้วเราจะต้องกลัวมันอีกทำไม?”

เมื่อผมคิดดังนี้ ผมรู้สึกโล่งใจและขบขันตัวเองเป็นอย่างมาก ผมเดินจงกรมต่อไปด้วยความขบขัน และโล่งใจ เหมือนกับได้ปลดปล่อยตัวเองให้เป็นอิสระจากภระที่มองไม่เห็น ลักพักหนึ่งความโล่งใจและความขบขันก็ค่อยๆ เจือจางไป แล้วผมก็กลับมาคิดถึงเรื่องเดิมเหมือนเมื่อตะกี้ใหม่อีก ผมก็เกิดความโล่งใจและความขบขันขึ้นมาอีก ผมเดินจงกรมไปยิ้มไป กับความคิดใหม่ๆ แบบนี้ต่อไปเรื่อยๆ จนหมดแรงเดินแล้วผมก็เข้านอน

ผมกราบเรียนถามหลวงพ่อกว่า

๑. การนึกคิดตามที่ผมได้เล่ามานี้ คือการคิดเป็นวิปัสสนาหรือไม่ครับ

๒. ถ้ายังไม่เป็นวิปัสสนา ผมจะต้องปฏิบัติอย่างไรต่อไปผมจึงจะเป็นวิปัสสนา
ครับ

๑. ความคิดที่ผมเล่ามานี้มันจะไม่เหมือนความคิดทุกๆ ไป คือหลังจากที่ผมตื่นนอนขึ้นมาในตอนเช้า ความโล่งใจและความขบขันมันก็ยังมืออยู่ครับ แต่ข้าตัวเองว่าทำไมเมื่อก่อนหน้านี้ผมต้องยอมตามความอยากของอารมณ์ด้วย ทั้งๆ ที่อารมณ์มันก็ไม่มีตัวตน ซึ่งเราไม่ทำตามมัน มันก็ไม่สามารถทำอันตรายแก่เราได้อยู่แล้ว เมื่อก่อนผมยอมทำตามความอยากของอารมณ์ไปทำไมไม่รู้เหมือนกันครับ นึกๆ ไปแล้วผมก็ขำดี ผมมันโง่ใช่ไหมครับ

หลวงพ่ : คนถามนี้เขาถามมาบ่อย แล้วแต่ก่อนหน้านั้นเขาหวังมาก หวังว่ามันเป็นวิปัสสนาหรือไม่เป็นวิปัสสนาใจ ตอนนี้เวลาเขาเกิดขึ้นมาแล้ว เขาจะถามเข้ามาอีกว่าเป็นวิปัสสนาไหม?

เราบอกว่า เป็น นี้เราจะบอกว่าเวลาปัญญามันเกิด เวลาปัญญามันเกิดนะ ปัญญาในพุทธศาสนาใจ คือปัญญารอบรู้ในกองสังขาร สังขารคือความคิด ความปรุง ความแต่ง เรามีความคิดอยู่ที่นี่ ความคิดสามัญสำนึกเรานี้แหละ แล้วมันมีปัญญาอีกตัวหนึ่งรู้ทันความคิดเรา ถ้ามันรู้ทันความคิดเรา มันเอาความคิดเรามาตีแผ่ เห็นถูกเห็นผิดมันปล่อยวางได้ไหม? มันปล่อยวางได้ แต่ตอนนี้ความคิดเป็นเราใจ

ความคิดนี้มันเป็นเรา สังขารเป็นเรา เราเป็นสังขาร เราเป็นความคิดเดิม แต่เวลาปัญญามันเกิด มันมีปัญญาอีกอันหนึ่งทันความคิด เห็นใหม่ มันก็เลยบอกว่า เออ.. เรานี้มันโง่เนาะ อารมณ์มันก็เป็นอย่างนี้เนาะ เมื่อก่อนเราต้องยอมมัน เชื่อมัน นี่ปัญญาเกิด!

ปัญญาอย่างนี้เกิด แล้วปัญญาอย่างนี้เกิด มันก็เหมือนปัญญาธรรมดานี้แหละ เวลาพูดเหมือนกันทั้งนั้นแหละ นี่ปัญญาก็คือปัญญา ความคิดก็คือความคิดใจ แต่ความคิดที่เกิดจากสมาธิ กับความคิดโดยกิเลสมันคนละเรื่องกันนะ ถ้าคนละเรื่องกันเวลาคนเป็นหรือไม่เป็นพูดมานี้รู้หมดแหละ

ฉะนั้น “ข้อ ๑. การนึกคิดที่ผมเล่ามานี้ คือการคิดที่เป็นวิปัสสนาใช่ไหมครับ”

ใช่ คำว่าเป็นวิปัสสนานี้แหละ เวลาเราทำสมาธิ เราเดินจงกรมแล้วมันเกิด แต่ถ้ามันเป็นธรรมเกิด เราจะพูดบ่อย ธรรมเกิดหมายถึงว่าเรานั่งเฉยๆ นี่แหละ แล้วมันเกิดขึ้นมา โดยไม่มีเหตุไม่มีผล แต่นี่เราเดินจงกรม เราพุทโธ แล้วเราพิจารณาของเรา เห็นไหม เห็นอารมณ์แล้วก็จำกับอารมณ์ เห็นอารมณ์นี้จิตเห็นอาการของจิต อารมณ์คืออาการของจิต อารมณ์คือเงา

เวลาคนเราขึ้นในที่แสงจะมีเงาทันทีเลย ความคิดนี้เกิดจากจิต ถ้าจิตมันสงบเข้ามา เป็นสมาธิ นี่ตัวจิตเป็นสมาธิ ตัวจิต! ตัวจิต! แล้วตัวจิตเห็นอารมณ์ ตัวจิตเห็นอาการของจิต อาการของจิตคืออะไร? คือขั้น ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ

อารมณ์ความรู้สึกนี้มันเป็นรูป มันเป็นรูปเลยนะ แต่เป็นรูปของใคร? เป็นรูปของจิตที่มันจับได้ไง แต่ไม่ได้เป็นรูปของเรา เป็นรูปของจิต พอจิตมันจับได้ จิตมันพิจารณาได้ มันแยกของมัน มันก็รู้ทันอารมณ์ เห็นไหม เราก็จำ มันก็ เออ.. เราจะบอกว่าเวลาจิตดีสมาธิดีมันเป็นอย่างนี้แหละ เคี้ยวเวลาจิตเสื่อมนะไม่เห็นมันหรรอก แล้วมันกระที่บเอา นี่ไอ้โฮ.. หัวทิ่มเลยละ

มันมีเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญนะ ขณะที่เจริญเป็นอย่างนี้ เวลาปัญญาเกิดเกิดอย่างนี้ แล้วเกิดแล้วรักษาไว้ แล้วขยันหมั่นเพียรนะทำไปบ่อยๆ นี่เวลาทำครั้งแรกรสชาติของอาหาร อาหารร้านไหนอร่อย ไปกินครั้งแรก ไอ้โฮ.. อร่อยนำคุณเลย ไปกินสัก ๑๐๐ ครั้งนะ อืม.. มันชักไม่ค่อยอร่อยแล้ว

นี่ก็เหมือนกัน เวลามันเกิดบ่อยๆ วันหลังจะถามเลย “หลวงพ่อก ทำไมมันไม่เห็นเหมือนเมื่อก่อนเลย ทำไมอารมณ์มันไม่ดีเหมือนเก่าเลย” อ้าว.. อาหารกินตั้งร้อยกว่าหนแล้ว มันจะอร่อยเหมือนครั้งแรกได้อย่างไร? อาหารครั้งแรกมันก็อร่อยสิ มันประสบครั้งแรกไง ฉะนั้น ให้ขยันหมั่นเพียรแล้วทำไปบ่อยๆ แล้วผิดถูกค่อยถามมาใหม่เนาะ

ถาม : ข้อ ๒. ถ้ายังไม่ใช้วิปัสสนา ผมจะปฏิบัติอย่างไรต่อไปครับ ให้มันเป็นวิปัสสนา

หลวงพ่อก : วิปัสสนาหมายความว่าจิตเป็นสมณะ คือจิตสงบแล้ว จิตมีกำลังแล้ว พอจิตมีกำลังแล้วมันจะเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม โดยความเป็นจริง ถ้าจิตไม่สงบมัน

ไม่เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง ไม่เป็นความจริงเพราะอะไร? เพราะกายเป็นเรา จิตเป็นเรา เวทนาเป็นเรา ธรรมเป็นเรา

เป็นเราหมายถึงว่ากิเลสมันรู้อารมณ์ มันคลุกเคล้ากันไปหมดเลย มันแยกไม่ออกว่าอะไรถูกอะไรผิด ทุกอย่างเป็นเรา ทุกข์ยากไปหมด ทุกข์ก็เป็นเรา ยึดมั่นก็คือเรา สุขก็คือเรา นั่นล่ะอย่างนี้ไม่ใช่วิปัสสนา เป็นอารมณ์สามัญสำนึก พอจิตมันสงบมันปล่อย มันปล่อยหมด ปล่อยอารมณ์ความรู้สึก ปล่อยทุกอย่าง

สงบแล้วไม่เห็นกาย ไม่เห็นเวทนา ไม่เห็นจิต ไม่เห็นธรรม ก็ยังไม่เป็นวิปัสสนา พอจิตมันสงบแล้วมันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง มันถึงเป็นวิปัสสนา.. เราเห็นอารมณ์ของเรา เห็นไหม แล้วเราบอกว่าเมื่อก่อนทำไมโง่กับมันขนาดนี้ นี่เป็นวิปัสสนาหรือไม่เป็นล่ะ? เป็นไหม? เป็นไหม?

จิตเห็นอาการของจิต! จิตเห็นความคิด จิตเห็นความคิด เวลาพูดนี้ทฤษฎีมันง่ายนะ แต่เวลาทำ คนทำไม่ได้พูดไม่ได้หรอก ฉะนั้น ถ้าจิตมันเห็นแล้วมันจับต้องได้ นี่วิปัสสนา แล้ววิปัสสนาไปแล้ว วิปัสสนาก็เสื่อมได้ วิปัสสนามันเป็นสมณะก็ได้ วิปัสสนาจนไม่มีอะไรเลยก็ได้ ไม่ใช่ว่าขึ้นวิปัสสนาแล้วนะ วิปัสสนามันจะอยู่กับเราตลอดไปนะ

สมณะวิปัสสนามันเป็นสภาวะธรรม สภาวะคืออาการของจิต คืออารมณ์ ฉะนั้นเขาบอกว่าสภาวะธรรม สภาวะธรรม เราไม่ยอมรับ.. เราไม่ยอมรับสภาวะธรรมตามความเป็นจริงนะถ้าเป็นโศดาบัน อันนั้นไม่ใช่สภาวะธรรม นั่นเป็นธรรม! สภาวะคือการเปลี่ยนแปลง สภาวะคืออารมณ์ที่มันแปรปรวน

ที่นี้ความแปรปรวน เห็นไหม เป็นสมณะหรือเป็นวิปัสสนา นี่มันแปรปรวน มันเป็นอนิจจัง สภาวะธรรมมันถึงแปรปรวน มันถึงเป็นสัพเพ ชัมมา อนัตตา สภาวะอนัตตา มันเปลี่ยนแปลง แต่ถ้าเป็นธรรมแท้ๆ ไม่เปลี่ยนแปลง เป็นอกุปปธรรม

ฉะนั้น “ข้อ ๒. มันเป็นวิปัสสนาใช่ไหม?”

เป็น แต่พอเป็นแล้วนะ จะยืนยันว่าเป็นแล้วก็คือเป็นไง เหมือนซื้อเสื้อมาตัวหนึ่ง เสื้อต้องเป็นของเรา เอาเข้าตู้ไว้ เสื้อก็คือเสื้อ แต่อารมณ์มันไม่ใช่ซะ วิปัสสนานี้ซื้อไม่ได้ นะ ซื้อวิปัสสนามาใส่ไว้ เดี่ยววิปัสสนามันก็หายไปหมด มันปลิวไปหมดเลย

วิปัสสนามันเสื่อมได้ เพราะเราบอกว่าใช้วิปัสสนา แต่วิปัสสนานี้เป็นนามธรรม เจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ ไม่มีสิ่งใดอยู่กับเราคงที่

“ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ”

หน้าที่ของเราคือสร้างเหตุ สร้างสมาธิ ตั้งสติทำสมาธิแล้วใช้ปัญญา มันเป็นนามธรรม แต่ต้องขยันหมั่นเพียรแล้วมันจะอยู่กับเรา

ถาม : ข้อ ๓. ความคิดที่ผมเล่ามานี้มันจะไม่เหมือนความคิดต่างๆ ไป หลังจากที่ผมตื่นขึ้นมา

หลวงพ่ : ใช่ ไม่เหมือนหรือก ความคิดต่างๆ ไปคือความคิดทางโลก ถ้าเป็นธรรมแล้วนี่มันจะรู้ การภาวนา การปฏิบัติ ถ้ามีครูบาอาจารย์นะพอพูดก็รู้แล้ว พอพูดแบบอารมณ์โลกมันเป็นจินตนาการ

มันมีสุตมยปัญญา ปัญญาจากการศึกษา การศึกษานี้เขาเอาไว้อ้างอิงนะ ปริยัตินี้ ธรรมะของพระพุทธเจ้านี้เอาไว้อ้างอิง นี้คือปริยัติ นี้คือสุตมยปัญญา.. จินตมยปัญญาคือ จินตนาการ นี้พอจินตนาการ มันก็จินตนาการของมันไป แต่ถ้าเป็นภาวนามยปัญญา เห็นใหม่ มันเป็นความจริง เพราะมันสัมผัส มันถูกต้อง มันสัมผัส เพราะภาวนามยปัญญา..

นี่เขาว่า “มันถึงไม่เหมือนความคิดต่างๆ ไป”

ถูกต้อง ไม่เหมือนความคิดต่างๆ ไป ถ้าเหมือนก็ไม่ใช่ แล้วจำให้เหมือนก็ไม่ได้ จำให้เหมือนก็ไม่ได้ ทำให้เหมือนก็ไม่ได้ มันเป็นของมันเอง แต่เป็นจากการขยันหมั่นเพียร นี่ถูกต้อง! ถูกต้อง ฉะนั้น ทำมาแล้วถูกต้อง

พูดหนึ่ง นี้เขาถามต่อเนื่องมาหลายๆ ที แล้วก็มืออยู่ครั้งที่แล้วเขียนมา บอกว่าเขาเป็นอย่างนี้แล้วไปคุยกับเพื่อน ไปคุยกับอะไร แล้วเขาบอกผิดหมดนี้เขาจะทิ้งเลยนะ แล้วบังเอิญเขาเขียนมาถามเรา แล้วเราบอกว่าถูกต้อง เขาบอกเลยตอนนี้เขาไม่คุยกับใคร

เลย เขาจะคุยกับเว็บไซต์เราอย่างเดียว มันจะเข้าในเว็บไซต์ไม่คุยกับใครเลย มันจะคุยกับเว็บไซต์

เพราะ! เพราะไปที่อื่นแล้ว.. นี่เดินมาถูกทางนะ ถ้าคนไม่เป็นเขาบอกผิดหมดแหละ แล้วเสียหมดเลย นี่เขาพูดเองเลยบอกว่าเขาคิดย้อนไปแล้วเขาเสียวมมาก เขาอยู่ในหมู่เพื่อนเขา แล้วหมู่เพื่อนเขาบอกว่าเขานี่ผิด ต้องทำแบบเพื่อนเขา คือว่าไม่มีอะไรเลย ธรรมชาติ ธรรมชาติอยู่อย่างนั้นแหละ แล้วพอมาท่าอย่างนี้บีบเพื่อนเขาบอกว่าผิด แต่พอนี่มันขึ้นมาเรื่อยๆ เลย เพราะเรากอยแ่นะๆ นี่มันขึ้นมาเรื่อยๆ แล้ว

ขึ้นมาเรื่อยๆ คือว่านี่จำกัดตัวเอง จำกัดอารมณ์ตัวเองก็ยังมีได้นะ จำกัดความทุกข์ตัวเองก็ยังมีได้ นี่มันตกลงจำกัดชีวิตเราเอง เออ.. ใช้ได้แล้ว คือมันไม่ทุกข์เกินไปไง แต่ถ้ามันไม่จำกัดมันทุกข์นะ ชีวิตนี้ขำๆ เออ.. พอใช้ได้อยู่ แต่ถ้าชีวิตซีเรียสนี้ แหม.. ทุกข์น่าดูเลย ชีวิตเราซีเรียสเกินไปเราทุกข์เต็มที แต่ถ้าชีวิตขำๆ เออ.. ใช้ได้ ใช้ได้

ฟังอันนี้สิ อันนี้มาต่อว่าแรงเลย

ถาม : ๕๖๖. เรื่อง “จิตสองดวง” (เออ.. น่าดูๆ)

กราบหลวงพ่ोज้าคะ กราบเรียนชี้แจงเบื้องต้น

๑. หากหลวงพ่อบอกว่า “อ่านหนังสือมาถูกไม่ตอบ” ถ้าไม่อ่านหนังสือมาบ้าง “ไม่รู้” จะหาคำที่ตรงที่สุดได้อย่างไรคะ

(นี่ไอ้โฮ.. แล้วเขายาวเหยียดเลย)

๒. หลวงพ่อบอกว่า “ถูกไม่ตอบ ทำได้จริงหรือ ปล่อยตัวรู้ ปล่อยธาตุรู้อย่างไรบอกกูมา”

หลวงพ่อ : นี่เขาพูดถึงเวลาเราพูดไป เราพูดเพราะเราเห็นแล้วมันสะท้อนใจ มันสะท้อนใจตรงที่ว่าปล่อยผู้รู้ ปล่อยตัวรู้ ปล่อยธาตุรู้แล้วเขากวนาได้ มันขัดแย้งกับความเป็นจริงนะ อย่างเช่นกรณีจิต ที่เราได้แย้งไปกรณีจิต ถ้าเป็นหลวงปู่คุณของท่านพูดถูกต้องเราจะไม่ได้แย้งเลย แต่ถ้าเวลาพูดผิด เห็นไหม เขาบอกว่า

“สติตั้งเป็นสติตัวปลอม สติเปลอ เปลอสติมาเอง เป็นสติตัวจริง”

กรณีอย่างนี้ นี่เอามาเป็นตัวอย่าง ถ้ากรณีอย่างนี้มันเป็นความจริงไปไม่ได้

ย้อนกลับมาคำถามนี้ ปล่อยตัวรู้ ปล่อยธาตุรู้แล้วชัดเจน มันเป็นไปไม่ได้ ฉะนั้นพอเป็นไปไม่ได้ปั๊บ เราพูดแบบอะลุ่มอล่วยเต็มที่แล้วนะ เราพูดแบบว่าคนที่ภาวนานี้บางทีไปดูหนังสือมา เราถึงบอกไปดูหนังสือมาเราไม่ตอบ แต่ถ้าปล่อยตัวรู้ ปล่อยธาตุรู้แล้วชำนาญในวสี แล้วมันเป็นอัตโนมัตติ มันรู้.. ปล่อยก็คือมันไม่มี สมาธิมันต้องมี สมาธินี้มีสตินะ ชัดเจนมากถ้าเป็นสมาธินะ

ไอ้โฮ.. อย่างเรานี้ละ เรามีเงินหนึ่งล้านในกระเป๋า เงินหนึ่งล้านในกระเป๋าเรามันจะหนักขนาดไหน? แล้วมันมีน้ำหนักขนาดไหนเงินหนึ่งล้าน แล้วเราจะภูมิใจว่าเรามีเงินหนึ่งล้าน สมมุติว่าเราคิดว่าเรามีเงินหนึ่งล้านแต่เราไม่มี มันอารมณ์ต่างกันไหม?

เราคิดว่าเรามีเงินล้านหนึ่งนะ แต่เราไม่มีอะไรเลย เราก็คิดของเราเองเฉยๆ แต่ถ้าเราคิดว่าเรามีเงินหนึ่งล้าน แล้วเรามีเงินหนึ่งล้านในตัวเราด้วย เงินสดๆ น้ำหนักของแบงก์ล้านบาทมันจะมีน้ำหนักขนาดไหน? แล้วเรากำเงินสดๆ ของเราหนึ่งล้านนี้ เราจะภูมิใจขนาดไหนว่าเรามีเงินหนึ่งล้าน แต่ถ้าเราคิดว่าเรามีเงินหนึ่งล้านแต่เราไม่มีเลย เห็นไหม มันต่างกัน

คำว่ามีเงินหนึ่งล้าน นี่สมาธิมันมีสติ มันมีธาตุรู้ มันมีพร้อม แต่บอกว่าปล่อยธาตุรู้ ปล่อยตัวรู้ ก็เหมือนกับคิดว่ามีเงินหนึ่งล้าน แต่มันไม่มีเงินนี้จะทำอย่างไร? เราถึงพูดว่าอะลุ่มอล่วยแล้วนะ บอกว่าถ้าอ่านหนังสือมาไม่ตอบ อ่านหนังสือมาไม่ตอบ แต่ถ้าจะบอกว่ามันเป็นภาวนานะ ไอ้คำพูดว่า “ปล่อยตัวรู้ ปล่อยธาตุรู้”

อย่างเช่นเราบอกว่าเราขับรถมา เราปล่อยพวงมาลัยหมดเลย แล้วนั่งมาเฉยๆ เลยรถมันวิ่งมาถึงวัดเองนี่มันแปลกไหม? อ้าว.. ขึ้นนั่งรถปั๊บ คิดเครื่องแล้วเราก็นั่งเลย รถมันก็วิ่งมาเอง รถมันก็มาจอดหน้าประตูวัดหลวงพอเลย หนูก็เดินลงมาเดี๋ยวนี้ อืม.. มันก็แปลกเนาะ เออ.. ถ้าขับรถมามันก็ต้องกุมพวงมาลัยมาเนาะ เออ.. มันก็

เราพูดอะไรบางทีนะเราจะถนอม หมายถึงว่าถ้าคนภาวนานี้เราจะให้กำลังใจ เราจะไม่ถึงกับตำหนิ แต่ที่นี้พอบอกว่าปล่อยตัวรู้ ปล่อยธาตุรู้ ไอ้ตรงนี้นั้นสะท้อนใจ มัน

ถึงบอกว่ามันเป็นไปไม่ได้ มันเป็นไปไม่ได้หรอก ฉะนั้น พอเป็นไปไม่ได้นะคำถามก็มาเรื่อยๆ คำถามต่อมานะ นี้เขาบอกว่า

“ถ้าต่อหน้าหลวงพ่อบรรณบัตรของตัวเองว่าหนูรู้ หนูพิจารณาได้ หนูบอกได้”

ถาม : ข้อ ๓. ถ้าหลวงพ่อย้อนพิจารณาคำถามเก่าๆ ของลูก ที่ว่าไม่ใช่จิต

หลวงพ่อบอก : คำว่าไม่ใช่จิตมันต้องมีสติพร้อม สักแต่ว่ามันก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง จิตจริงๆ ก็เรื่องหนึ่ง สักแต่ว่ามันก็เป็นเรื่องหนึ่ง ฉะนั้น เขาบอกว่า “ถูกต้องไหมคะ?”

อันนี้มันเป็นคำถามนะ เขาจะถาม เขาจะเรียกร้องว่าเขาถามมาเยอะมากเลย แล้วเราก็โอเคมาตลอดเลย คือว่าเราก็รับรองมาตลอด ทำไมอันนี้มาไม่ยอมรับ ฉะนั้น ถึงว่าคำถามมันมาเยอะ อันนี้เพราะคำว่า “ปล่อยตัวรู้ ปล่อยธาตุรู้ แล้วจิตมันเป็น มันดีไปหมด” อันนี้เราสะดุ้งเลยละ เราสะดุ้ง เห็นไหม

นี่เวลาพระที่ปฏิบัติเป็นนะเขาธรรมสภาจณา ถ้าพูดถึงนะ มันเหมือนกับเข็มทิศ เข็มทิศทั้งหมดมันชี้ไปทางทิศเหนือ มีเข็มทิศอันหนึ่งชี้ไปทางทิศใต้ อืม.. ก็แปลกนะ แล้วบอกว่าเราเห็นเข็มทิศชี้ไปทางทิศใต้ เรามองอันนี้ชี้ได้ อันนี้มาตรฐาน อืม.. ไอ้คนพูดก็แปลกอยู่ เข็มทิศทั้งหมดเขาชี้ไปทางทิศเหนือ มีเข็มทิศอันหนึ่งชี้ไปทางทิศใต้ แล้วเราก็รับประกันว่าเข็มทิศอันนี้มาตรฐานชี้ได้หมดเลย.. ชี้ไม่ได้ ชี้ไม่ได้

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าเคยถามมาเยอะมากแล้วเรายอมรับ นั่นเป็นคำถามที่เราคุยกันเป็นธรรมดา หนึ่งในนี้คำถามเขาถามมานะ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ มาเรื่อยแหละ แล้วก็มา ๑ อีกแล้ว

ถาม : ในสภาวะนี้ดำเนินต่อไปให้เป็นวิสติเป็นอัตโนมัติแล้วเจ้าคะ ในสภาวะนี้เปรียบว่าดำเนินไปได้เป็นปกติสบายได้หรือยังเจ้าคะ จิตไม่พัก ไม่หลับ ไม่นอน จะเซฟกายได้อย่างไรบ้างเจ้าคะ

หลวงพ่อบอก : นี่เพราะว่ามาอย่างนี้ป๊อบ อย่างที่ว่ามันเป็นหนังสือเราไม่ตอบ เพราะพอเวลามันมาเข้าๆ มันก็จะไปเข้าถึงตำรา พอเข้าถึงตำรา.. นี่ปริยัติเขาเอาไว้อ้างอิง ปริยัติเขาเอาไว้อ้างอิง

คำว่าอ้างอิง นี้พุทธพจน์ๆ เป็นธรรมและวินัย ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสรู้แล้ววางธรรมและวินัยนี้ไว้ให้เราเราก้าวเดิน เราจะต้องยึดธรรมและวินัยนี้เป็นแบบอย่างแน่นอน เป็นแบบอย่าง แต่ในการปฏิบัติ เห็นใหม่ ปฏิบัติ ปฏิบัติ พอปฏิบัติ ขึ้นมามันจะรู้จริงของมัน ฉะนั้น พอเราปฏิบัติแล้วนี้ เราพยายามอ้างอิงแต่ธรรมของ พระพุทธเจ้า แล้วตัวเราเอง ตัวความจริงเราเป็นอย่างไร?

เพราะความจริงเป็นอย่างไร? พอพูดไป พอเราอธิบายไป สิ่งที่มีมันเป็น ความสัมพันธ์กันไป เป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไปมันจะชัดเจนของมัน แต่พอมันมีอะไรสะกด มันทำให้คนแปลกใจ อย่างเช่นการสร้างบ้านสร้างเรือน เขาบอกเขาไม่ต้องปักเสาเลย เขาไม่ต้องปักเสาเลย เขาไม่มีเสาเลย เขาจะสร้างบ้านได้เสร็จมันก็แปลกนะ

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเขาจะสร้างบ้านสร้างเรือนเขาต้องมีเข็ม มีคานคอดิน เขาต้องมีเสา มีพื้น มีอะไรของเขาเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป มันก็เป็นบ้านของเขา บ้านของเขา นี้ข้อเท็จจริงที่มีมันเป็นเห็นได้

ฉะนั้น คำถามนี้นะ ถามไปถามมา.. เราจะบอกว่าปฏิบัติเขาเอาไว้ให้อ้างอิง แต่ความจริงของเราล่ะ? ความจริงของเรา นี้เขาบอกว่าเป็นสภาวะเป็นอย่างนั้น อืม.. ถ้าภาวนานะ ถ้าจิตมันสงบทบทวนใหม่ ทบทวนตัวจิตเรา ถ้าจิตสงบแล้วออกใช้ปัญญา ถ้ามันจะว่างๆ ว่างอย่างไร? ว่างอย่างไร? อืม..

เพราะว่าเขาเรียกร้องว่า “หลวงพ่อกำลังถามคำถามต่างๆ สิ คำถามต่างๆ ถามมาตั้งเยอะ ตั้งแยะเลย ทำไมหลวงพ่อกับเห็นว่าคุณหมดเลย พอมาคราวนี้หลวงพ่อบอกว่าปฏิบัติไม่ตอบ” (หัวเราะ)

มันก็เหมือนกับว่า คำถามนี้ถ้ามันเป็นเหตุเป็นผลก็ตอบ แต่เวลาอันใดที่มันจะเข้า ค่ายเข้าเข็ม เห็นใหม่ ปฏิบัติ ปฏิบัติ! ปฏิบัติของหลวงตาท่านจะบอกว่า “มันต้องมีหนักมีเบา” เวลาเด็กมันเล่น จิตนี้เหมือนเด็กๆ ถ้าเราบังคับขู่เข็ญมันเกินไป เด็กมันอยู่ไม่ได้ ต้องปล่อยให้เด็กอยู่ตามธรรมชาติ ถ้าเด็กคนนั้นไปทำอะไรจะเกิดเป็นความเสียหาย ทำให้เด็กคนนั้นเกิดอุบัติเหตุ เราถึงจะต้องคอยบอก

นี่พอเวลาเขาหัวฟัดหัวเหวียงไง อันนี้ถ้าหัวฟัดหัวเหวียงก็ อืม.. พระสงฆ์เป็นคน
พาล เหตุผลไม่มี พูดอะไรก็เอาแต่เข้าข้างตัวเองนะ แล้วให้เวลามันพิสูจน์นะ เพราะ
ตรงนี้ตรงที่ปล่อยธาตุรู้ ปล่อยตัวรู้ ปล่อยทุกอย่างเลยแล้วมันเป็นไปได้ นี่มันเป็นไปได้
มันเป็นไปได้ อันนั้นเราก็เลยพูดเตือนไว้ชนิดหนึ่ง แล้วพอเตือนไปแล้ว มันก็เหมือนกับ
ว่ามันไปปลบล้างคำที่เราเห็นด้วยมาตลอด ก็เลยโกรธใหญ่เลย

การโกรธเป็นกิเลสนะ (หัวเราะ) โกรธนั้นนะมันเป็นโทษนะ ต้องฆ่ามันแล้วถึง
จะเป็นปฏิบัติเนาะ เอวัง